

Knowledge Investors

Knowledge Investors is een periodieke uitgave van Solutional Academy over actuele thema's in de vermogensbeheer sector

COVID-19

Gebeurtenissen na balansdatum

voor vermogensbeheerders en pensioenfondsen

Inleiding

Naar aanleiding van de voortgaande situatie rondom COVID-19 hebben wij veel vragen gekregen hoe om te gaan met deze gebeurtenis in het kader van de jaarrekening en het bestuursverslag 2019. COVID-19 heeft in het 1e kwartaal een enorme impact op de wereld gehad. Niet alleen is sprake van een situatie waarin mensen hun sociale activiteiten tot een minimum moesten beperken, maar ook het staken van bedrijfsactiviteiten in veel bedrijfstakken. De economische verwachtingen zijn inmiddels bijgesteld en mogelijk belanden we in een recessie erger dan die van 2009. De onzekerheid is nog groot, dit is terug te zien in de enorme volatiliteit op de beurzen en per saldo staan de grote aandelenindices gemiddeld 30% lager dan de niveaus mid februari.

Welke gevolgen heeft dit voor de verslaggeving?

Onderstaand zetten wij de van toepassing zijnde regelgeving uiteen en onze visie op de toepassing hiervan.

RJ160 Gebeurtenissen na balansdatum

Op grond van RJ 160 Gebeurtenissen na balansdatum kan gesteld worden dat de gevolgen van COVID-19 geen informatie betreft die reeds bestond op balansdatum. Uiteraard wel na balansdatum. Dit betekent dat RJ 160.404 moet worden beschouwd, welke luidt als volgt:

RJ 160.404: Indien gebeurtenissen na balansdatum die geen nadere informatie geven over de feitelijke toestand op balansdatum van een zodanig belang zijn dat het niet toelichten de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening beïnvloedt, dient de onderneming de volgende informatie op te nemen in de toelichting voor iedere significante categorie gebeurtenissen na balansdatum:

- de aard van de gebeurtenis; en
- een schatting van de financiële gevolgen, of een mededeling dat zulks niet mogelijk is.

Een beoordeling moet plaatsvinden of de gevolgen van COVID-19 de oordeelsvorming van de gebruiker beïnvloedt. Het is een voorbeeld van een gebeurtenis die wordt genoemd in RJ 160.406 (g) "abnormaal grote veranderingen na de balansdatum in de prijzen van activa of valutakoersen".

Solutional

info@solutional.nl
www.solutional.eu

RJ-Uiting 2020-5: Impact coronavirus op de jaarverslaggeving 2019

Op 27 maart jl. heeft de Raad voor de Jaarverslaggeving een uiting uitgebracht over de gebeurtenissen na balansdatum. Onder andere het volgende is hierin opgenomen:

[...] In Richtlijn 160 'Gebeurtenissen na balansdatum' zijn bepalingen opgenomen voor de behandeling van gebeurtenissen na balansdatum die wel of geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum (alinea's 201 tot en met 207). De uitbraak van het virus heeft in de loop van december 2019 in China plaatsgevonden en de wereldwijde verspreiding en de daarbij behorende gevolgen en overheidmaatregelen waren per jaareinde 2019 nog niet aan de orde of naar alle waarschijnlijkheid niet van invloed op de activiteiten van de betrokken rechtspersoon. Derhalve worden de gevolgen van de uitbraak van het coronavirus aangemerkt als gebeurtenissen na balansdatum die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

De gevolgen van de uitbraak van het coronavirus worden derhalve niet in de jaarrekening over kalenderjaar 2019 verwerkt, tenzij hierdoor in 2020 de continuïteitsveronderstelling is vervallen en de jaarrekening daardoor moet worden opgesteld uitgaande van liquidatie van het geheel van de werkzaamheden van de rechtspersoon (alinea 206 van Richtlijn 160).

Dit betekent onder meer dat bijzondere waardeverminderingen van vaste activa, voorraden en debiteuren welke zich in 2020 mogelijk voordoen als gevolg van het coronavirus niet in de jaarrekening over kalenderjaar 2019 worden verwerkt. [...]

Belangrijke vraag is of beleggingsentiteiten de continuïteitsveronderstelling kunnen behouden. Over het algemeen denken wij dat dit het geval is, omdat participanten recht hebben op het proportioneel deel in de netto intrinsieke waarde, wat betekent dat als waardeverminderingen aan de orde zijn, dit in de waarde per participatie wordt verdisconteert. De liquiditeit die nodig is om eventueel tot uitkering bij niet-liquide beleggingsinstellingen is vaak geregeld via de structuur en het mandaat aan de beheerder (zoals bijvoorbeeld het tijdelijk instellen van beperkingen voor uittredingen) ofwel dat het beleggingsentiteiten zijn die closed-end zijn ingericht.

Het is wel zo dat als het fonds door uitstroom van participanten, in een dergelijke marktsituatie als deze is men vaak op zoek naar liquiditeiten, onder een levensvatbaar minimum vermogen komt, de beheerder vanwege kostenoverwegingen kan besluiten om beleggingsfondsen te liquideren of samen te voegen. Mocht dit op tafel liggen dan dient dit meegenomen te worden in de analyse van de impact op de betreffende fondsen en de op te nemen toelichtingen.

Wij kunnen ons voorstellen dat een onderbouwing van de continuïteitsveronderstelling door de beheerder van de beleggingsentiteit wordt gedocumenteerd, welke aan de controlerend accountant kan worden overgelegd.

Op te nemen informatie in de jaarrekening 2019

Bij het uitgangspunt dat de jaarrekening op basis van de continuïteitsveronderstelling kan worden opgesteld is, zoals ook in RJ-Uiting 2020-5 is te lezen, het volgende van belang:

Toelichting gebeurtenissen na balansdatum

[...] Indien de gebeurtenissen na balansdatum van zodanig belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening van de rechtspersoon neemt de rechtspersoon een toelichting op (artikel 2:380a BW en alinea's 404 en 405 van Richtlijn 160 'Gebeurtenissen na balansdatum'). In deze toelichting wordt ingegaan op de gevolgen voor resultaten, de financiële positie of de continuïteit van bepaalde of alle activiteiten van de rechtspersoon of een mededeling dat zulks (geheel of gedeeltelijk) niet mogelijk is.

Belangrijk hier is de laatste zin. De feitelijke gevolgen van COVID-19 zijn moeilijk, zo niet onmogelijk te voorspellen. Alhoewel de marktprijzen uiteraard dagelijks anticiperen op de verwachte gevolgen, blijft de onzekerheid groot. Deze onzekerheid vertaalt zich normaliter in het marktrisico, kredietrisico en/of liquiditeitsrisico dat reeds onderdeel is van een beleggingsbeleid. Wij kunnen ons voorstellen dat de gevolgen van COVID-19 onderdeel zijn van de evaluatie en optimalisatie van het beleggingsbeleid en dit ter informatie kan worden opgenomen bij de toelichting in de jaarrekening onder de kop 'gebeurtenissen na balansdatum'.

Informatie in het bestuursverslag van een beleggingsentiteit

Op grond van RJ 400 'Jaarverslag' moeten significante risico's en onzekerheden worden benoemd en gewogen. Verder vereist RJ 400 dat gebeurtenissen die belangrijke invloed hebben gehad op de bedrijfsvoering worden geëvalueerd met eventueel aangepaste maatregelen tot gevolg. Een wisselwerking bestaat tussen datgene wat een beheerder doet voor een beleggingsentiteit en de risico's die hiermee gepaard gaan voor een beleggingsentiteit. Op het moment dat een beheerder niet aan zijn verplichtingen voldoet, zal de beheerder (in extremis) door de AFM worden verzocht terug te treden en zal worden vervangen door een andere beheerder. Dit heeft over het algemeen een belangrijke impact op de beleggingsentiteit (kennis en kunde, toename van operationeel risico, continuïteit van productvoering, etc).

Het volgende is ook in RJ-Uiting 2020-5 opgenomen, hetgeen overigens niet specifiek geldt voor beleggingsentiteiten:

Op basis van de bovenstaande bepalingen zal het veelal van belang zal zijn dat de rechtspersoon, om zijn belanghebbenden te informeren, in het bestuursverslag aandacht besteed aan de gevolgen van het coronavirus (in de risicoparagraaf en/of toekomstparagraaf). Hierbij kan aandacht worden besteed aan de door de rechtspersoon te voorziene ontwikkelingen, risico's en onzekerheden, de genomen en voorziene maatregelen, mogelijke overheidssteun en de verwachte impact op de activiteiten, de liquiditeit, het resultaat en het vermogen als gevolg van de uitbraak van het coronavirus.

Kijkend naar een beleggingsentiteit en in aanvulling op hetgeen wij hierboven hebben aangegeven ten aanzien van markt-, krediet- en liquiditeitsrisico, is het zinvol stakeholders te informeren over de wijze waarop de beheerder de gevolgen van het COVID-19 virus, voor zover mogelijk, heeft geëvalueerd. Daarbij kan men aan de volgende punten denken (niet limitatief):

- De wijze waarop de beheerder in de afgelopen periode de continuïteit van de organisatie heeft vormgegeven op het gebied van mensen, processen en systemen dan wel een statement dat COVID-19 geen impact heeft gehad op de continuïteit van processen.
- De wijze waarop de beheerder is omgegaan met een eventueel 'key-man risk' dan wel een statement dat COVID-19 geen impact heeft gehad op dit risico.
- De wijze waarop de beheerder de uitgangspunten van de beleggingsstrategie evalueert dan wel een statement dat COVID-19 geen impact heeft gehad op de beleggingsstrategie van de beleggingsentiteit.

Onze visie

Wij verwachten dat COVID-19 een zeer significant effect zal hebben op de performance van een beleggingsentiteit en de volatiliteit van de intrinsieke waarde gedurende de periode van onzekerheid die samengaat met de gevolgen van COVID-19. De aard van een gebeurtenis na balansdatum is dan ook direct gerelateerd aan de uitbraak van COVID-19 met, afhankelijk van de strategie van een beleggingsentiteit, de timing daarvan. De financiële gevolgen zijn zeer moeilijk in te schatten, omdat de onzekerheid over het herstel van de steeds meer wegzakkende wereldeconomie nog altijd bestaat. Enerzijds vraagt de RJ 160 een toelichting te geven op financiële impact voor de beleggingsentiteit, bijvoorbeeld aan de hand van recente performance informatie van maart om de directe financiële impact te laten zien. Anderzijds, als dit niet mogelijk blijkt, dan dient de beleggingsentiteit dit expliciet aan te geven dat het kwantificeren van de impact en/of de gevolgen daarvan voor de beleggingsentiteit niet mogelijk blijkt.

Tevens zal duidelijk moeten worden gemaakt dat, indien dit het geval is, COVID-19 en de gevolgen daarvan geen invloed hebben op de continuïteit van de betreffende beleggingsentiteit (mensen, processen, systemen). Dit zal wel door de beheerder moeten worden beoordeeld en gedocumenteerd.

Het is naar onze mening logisch dat de toelichting die wordt opgenomen in het bestuursverslag eenzelfde strekking heeft als die onder de gebeurtenissen na balansdatum in de toelichting op de jaarrekening.

Solutional

info@solutional.nl
www.solutional.eu